

Flag of the United States : ธงชาติสหรัฐอเมริกา

ชาวอเมริกันใช้ธงชาติเป็นสัญลักษณ์แห่งเอกภาพและอำนาจอธิปไตยของประเทศมานานกว่า ๒๐๐ ปี ตั้งแต่หลังการปฏิวัติของชาวอเมริกัน (American Revolution ค.ศ. ๑๗๗๕–๑๗๘๓)* โดยมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเป็นระยะ ๆ ถึง ๒๖ ครั้งกว่าจะมาเป็นธงชาติแบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ก่อนที่สหรัฐอเมริกาจะมีธงชาติที่เป็นทางการผืนแรกใน ค.ศ. ๑๗๗๗ มีการใช้ธงที่ไม่เป็นทางการหลายรูปแบบ ทั้งนี้เห็นได้ว่าเมื่อเกิดการปฏิวัติของชาวอเมริกัน หน่วยทหารแต่ละหน่วยต่างก็มีธงของตนเอง อาทิ ธงที่กองทัพเรือแห่งภาคพื้นทวีป (Continental Navy) ใช้ในสมัยแรก ซึ่งมีรูปงูหางกระดิ่งบนแถบสีแดงสลับขาวและคำขวัญว่า “จงอย่าเหยียบย่ำข้า” (Don’t Tread on Me) งูดังกล่าวใช้เป็นสัญลักษณ์ของการต่อต้านพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่อังกฤษออกมาใช้บังคับอาณานิคมในอเมริกา

นอกจากนี้ยังมีตำนานเกี่ยวกับธงชาติอเมริกันผืนที่ใช้อย่างไม่เป็นทางการอีกหลายผืน ผืนที่เล่ากันอย่างแพร่หลายคือ ธงของเอลิซาเบทหรือเบตซี รอสส์ (Betsy Ross) ตามตำนาน จอร์จ วอชิงตัน (George Washington ค.ศ. ๑๗๘๕–๑๗๙๗)* ซึ่งในเวลานั้นเป็นผู้นำกองทัพอากาศพื้นทวีป (Continental Army)* ขอให้รอสส์ช่างเย็บผ้าชาวเมืองฟิลาเดลเฟียตัดเย็บธงชาติให้ ธงผืนนี้มีกลุ่มดาว ๑๓ ดวงเรียงกันเป็นวงกลม อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนพื้นซึ่งมีลวดลายเป็นแถบสีแดงสลับขาว ทั้งนี้ในตอนแรกวอชิงตันตั้งใจให้รอสส์ใช้ดาว ๖ แฉก แต่เธอโน้มน้าวให้วอชิงตันยอมใช้ดาว ๕ แฉกแทน เพราะสามารถใช้กรรไกรตัดได้ง่ายและรวดเร็วกว่า ตำนานเรื่องนี้เป็นเรื่องที่วิลเลียม แคนบี (William Canby) หลานชายของรอสส์เป็นผู้เล่า เมื่อไปกล่าวปาฐกถาที่สมาคมประวัติศาสตร์แห่งฟิลาเดลเฟีย (Philadelphia Historical Society) ใน ค.ศ. ๑๘๗๐ ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่สหรัฐอเมริกา กำลังจะเฉลิมฉลอง ๑๐๐ ปีแรกแห่งการก่อตั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม นักประวัติศาสตร์ไม่อาจหาหลักฐานมาพิสูจน์ได้ว่ารอสส์เคยตัดเย็บธงชาติอเมริกันให้กับนายพลวอชิงตัน แม้จะรู้กันว่าเธอเป็นผู้ตัดเย็บธงให้กับกองทัพเรือของมลรัฐเพนซิลเวเนีย

สำหรับธงที่ใช้ในวันประกาศเอกราช (Independence Day)* ของสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๗๖ เพื่อบ่งบอกถึงเอกภาพและอำนาจอธิปไตยของชาติที่เพิ่งเกิดใหม่แห่ง นี้คือธงที่วอชิงตันสั่งให้ชักขึ้นเหนือเนินเขาพรอสเพกต์ (Prospect) อันเป็นฐานที่มั่นใหญ่ของเขานอกเมืองบอสตัน (Boston)* มลรัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts) เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๗๗๖ โดยในวันดังกล่าวกองทัพอากาศพื้นทวีปกำลังปิดล้อมเมืองบอสตันซึ่งถูกกองทัพอังกฤษยึด ธงผืนนี้มีหลาย

ชื่อ ได้แก่ ธงแกรนด์ยูเนียน (Grand Union Flag) ธงคอนติเนนตัลคัลเลอร์ส (Continental Colours) ธงเคมบริดจ์ (Cambridge Flag) และธงคองเกรส (Congress Flag) มีลวดลายเป็นแถบสีแดงสลับขาวตามแนวนอน ๑๓ แถบ และธงยูเนียนแจ็ก (British Union Jack) อันเป็นธงชาติอังกฤษทางมุมซ้ายบน เพื่อบอกให้รู้ถึงรากเหง้าของคนในชาติใหม่แห่งนี้ ธงแกรนด์ยูเนียนใช้เป็นธงชาติสหรัฐอเมริกาอย่างไม่เป็นทางการเนื่องจากไม่ได้รับการรับรองจากสภาแห่งภาคพื้นทวีป

ต่อมา สภาแห่งภาคพื้นทวีปพยายามสร้างรูปแบบของธงชาติสหรัฐอเมริกาที่จะนำมาใช้อย่างเป็นทางการ โดยในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ค.ศ. ๑๗๗๗ สภาได้ออกกฎหมายธง (Flag Act) ฉบับแรก กำหนดให้ธงชาติสหรัฐอเมริกามีแถบสีแดงสลับขาว ๑๓ แถบและดาวสีขาว ๑๓ ดวงในกรอบสีน้ำเงินทางมุมซ้ายบนตามมติของคณะกรรมการนาวิกโยธิน (Marine Committee) ทั้งนี้กฎหมายธงฉบับนี้ระบุไว้ด้วยว่าต้องการให้ดาว ๑๓ ดวงเป็นสัญลักษณ์แทนดาวกลุ่มใหม่หรือประเทศเกิดใหม่แห่งนี้ ธงชาติที่ใช้อย่างเป็นทางการผืนแรกของสหรัฐอเมริกาจึงรู้จักกันในชื่อธงสตาร์แอนด์สไตรป์ส (Stars and Stripes) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกฎหมายธงฉบับนี้มิได้ระบุถึงรูปแบบของการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ของลวดลายบนผืนธง ทำให้ธงสตาร์แอนด์สไตรป์สมีรูปแบบต่างกันไปหลายแบบ อาทิ แบบที่ดวงดาวในกรอบสีเหลี่ยมเรียงกันเป็นแถว ๆ หรือแบบที่มีดาว ๑๒ ดวงล้อมดาวดวงที่ ๑๓ ซึ่งอยู่ตรงกลางกรอบสีเหลี่ยม นอกจากนี้แฉกของดาวก็ยังไม่มีความมาตรฐานตายตัว โดยมีตั้งแต่ ๔-๘ แฉก ส่วนตัวแถบก็อาจอยู่ในแนวตั้งและแนวนอนและบางครั้งมีถึง ๓ สี คือ แดง ขาว และน้ำเงิน แม้ว่ากฎหมายธงจะระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้ตัวแถบมีเพียงสีแดงกับสีขาวเท่านั้น

สำหรับธงสตาร์แอนด์สไตรป์สแบบที่ได้รับการรับรองจากสภาแห่งภาคพื้นทวีปให้ใช้เป็นธงชาติที่เป็นทางการผืนแรก มีหลักฐานในวารสารของสภาแห่งภาคพื้นทวีปว่าผู้ออกแบบน่าจะเป็นฟรานซิส ฮอปกินสัน (Francis Hopkinson) ซึ่งเป็นตัวแทนของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey) ในสภาแห่งภาคพื้นทวีปและหนึ่งในผู้ที่ได้ลงนามในคำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา (Declaration of Independence)* นอกจากนี้ ในเวลาต่อมายังเป็นผู้ช่วยของคณะกรรมการจัดทำตราประทับของสหรัฐอเมริกา (Great Seal of the United States)* ด้วย ธงของฮอปกินสันมีองค์ประกอบและสีตามที่สภาแห่งภาคพื้นทวีปกำหนดไว้ กล่าวคือมีลวดลายเป็นแถบสีแดงสลับขาวซึ่งฮอปกินสันออกแบบให้อยู่ในแนวนอน ส่วนกลุ่มดาวสีขาว ๑๓ ดวงซึ่งฮอปกินสันให้อยู่ในกรอบสีเหลี่ยมสีน้ำเงินด้านซ้ายบน เรียงตัวกันตามเค้าโครงของไม้กางเขนรูปดาวเอกซ์ซ้อนกับไม้กางเขนรูปกากบาทบนธงยูเนียนแจ็กของอังกฤษ ไม่มีหลักฐานว่าการเรียงตัวในลักษณะดังกล่าวเป็นเรื่องบังเอิญหรือเป็นความตั้งใจของผู้ออกแบบ

อนึ่ง เห็นได้ว่าแม้สภาแห่งภาคพื้นทวีปจะกำหนดให้ใช้สีขาวย แดง และน้ำเงิน โดยมีได้อธิบายเหตุผล แต่ใน ค.ศ. ๑๗๘๒ มีการนำสีดังกล่าวทั้ง ๓ สีมาใช้กับตราประทับของสหรัฐอเมริกา โดยให้สีขาวยเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ สีแดงเป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญ สีน้ำเงินเป็นสัญลักษณ์ของความไม่ประมาท ความอดสาเห และความยุติธรรม นอกจากนี้ ยังมีการตีความว่าการที่สภากำหนดให้ใช้ดวงดาวและแถบสีแดงสลับขาวแทนมลรัฐทั้ง ๑๓ มลรัฐ เนื่องจากดวงดาวเป็นสัญลักษณ์ของสวรรค์และจุดหมายปลายทางที่มนุษย์พยายามจะไปให้ถึง ในขณะที่แถบสีขาวสลับแดงเป็นสัญลักษณ์ของแสงสว่างที่ฉายออกมาจากดวงอาทิตย์ อนึ่ง ใน ค.ศ. ๑๘๔๖ จอห์น ฟิลิป ซูซา (John Philip Sousa) คีตกวีและวาทยกรชาวอเมริกัน ได้แต่งเพลง **The Stars and Stripes Forever March** ซึ่งกลายเป็นเพลงมาร์ชประจำชาติของสหรัฐอเมริกา โดยได้แรงบันดาลใจจากธงชาติอเมริกัน สไตรป์

หลังจากสภาแห่งภาคพื้นทวีปออกกฎหมายฉบับแรกแล้ว ก็ได้มีการออกกฎหมายธงอีกหลายฉบับเพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบของธงชาติอเมริกันเป็นระยะ ๆ รวม ๒๖ ครั้ง ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๗๗-๑๘๖๐ โดยมีการเพิ่มจำนวนดวงดาวและแถบเพื่อบอกให้รู้ว่ามีมลรัฐใหม่ ๆ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบครั้งสำคัญของธงชาติสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๗๙๕ มีการเพิ่มดาวเป็น ๑๕ ดวง และแถบสีขาวสลับแดงเป็น ๑๕ แถบ เนื่องจากมีมลรัฐเวอร์มอนต์ (Vermont) และมลรัฐเคนทักกี (Kentucky) เพิ่มขึ้นมาใน ค.ศ. ๑๗๙๑ และ ค.ศ. ๑๗๙๒ ตามลำดับ ธงแบบนี้ต่อมาเรียกกันว่าธงสตาร์สปังเกิลแบนเนอร์ (Star Spangled Banner) เป็นธงที่ชักขึ้นเหนือฟอร์ตแมกเฮนรี (Fort McHenry) ที่อ่าวบัลติมอร์ (Baltimore) มลรัฐแมริแลนด์ (Maryland) ในคืนวันที่ ๑๓ กันยายน ค.ศ. ๑๘๑๔ ระหว่างสงคราม ค.ศ. ๑๘๑๒ (War of 1812)*

อนึ่ง ในคินดังกล่าว นักกฎหมายชื่อฟรานซิส สกอตต์ คีย์ (Francis Scott Key)* ซึ่งถูกกักตัวอยู่บนเรือรบอังกฤษชื่อ เรือรบหลวงทอนแนนต์ (H.M.S. Tonnant) ที่อ่าวเชสพีก (Chesapeake) ได้เฝ้าดูการต่อสู้ระหว่างอังกฤษกับสหรัฐอเมริกาที่ฟอร์ตแมกเฮนรีตลอดทั้งคืน จนถึงรุ่งเช้าอังกฤษก็ยังไม่สามารถยึดฟอร์ตแมกเฮนรีได้ คีย์จึงยังได้เห็นธงสตาร์สปังเกิลแบนเนอร์โบกสะบัดอยู่เหนือฟอร์ตแมกเฮนรี ทำให้เขาเกิดความประทับใจจนถ่ายทอดออกมาเป็นบทกวีชื่อ **Defense of Fort McHenry** ซึ่งมีผู้นำไปร้องเป็นเพลงเรียกกันว่าเพลง **The Star Spangled Banner** โดยใช้ทำนองเพลง **To Anacreon in Heaven** อันเป็นเพลงยอดนิยมเพลงหนึ่งในเวลานั้น ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๓๑ รัฐสภาได้ประกาศให้เพลงนี้เป็นเพลงชาติ ปัจจุบันธงชาติผืนที่คีย์เห็นอยู่เหนือฟอร์ตแมกเฮนรี จัดแสดงอยู่ที่สถาบันสมิทโซเนียน (Smithsonian Institution) กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับธงชาติอเมริกันครั้งที่ ๒ เกิดขึ้นใน ค.ศ. ๑๘๑๘ หลังจากมี มลรัฐใหม่เพิ่มขึ้นอีก ๕ มลรัฐ ครั้งนี้รัฐสภาสหรัฐอเมริกาผ่านร่างกฎหมายที่กำหนดให้มีแถบสีขาว สลับแดง ๑๓ แถบดังเดิม เพื่อรำลึกถึงรัฐเริ่มแรก ๑๓ มลรัฐ และยังกำหนดให้เพิ่มดาวตามจำนวนรัฐที่ เพิ่มขึ้น ตามข้อเสนอของปีเตอร์ เวนโดเวอร์ (Peter Wendover) ผู้แทนจากมลรัฐนิวยอร์ก เพื่อให้การ เปลี่ยนแปลงรูปแบบของธงชาติเมื่อมีมลรัฐใหม่เพิ่มขึ้นทำได้โดยไม่ยุ่งยาก ทั้งนี้มีการกำหนดให้เพิ่ม ดาวดวงใหม่บนธงชาติในวันที่ ๔ กรกฎาคมหลังจากที่มีการรับมลรัฐใหม่เข้ามา นอกจากนี้กฎหมาย ฉบับดังกล่าวยังระบุไว้ด้วยว่าแถบสีแดงสลับขาวต้องอยู่ในแนวนอน

หลังจากนี้มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับธงชาติอเมริกันอีกหลายครั้ง ครั้งที่สำคัญได้แก่ ครั้งที่ ๒๓ ตามคำสั่งของประธานาธิบดีวิลเลียม โฮเวิร์ด แทฟต์ (William Howard Taft ค.ศ. ๑๙๐๘–๑๙๑๓)* ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๑๒ กำหนดขนาดของธงชาติและรูปแบบการเรียงตัวของ ดวงดาวในกรอบสี่เหลี่ยมทางมุมซ้ายบน ให้เรียงตัวในแนวนอน ๖ แถว แต่ละแถวมีดาว ๘ ดวง ยอด แหลมของดาวแต่ละดวงชี้ขึ้นข้างบน การเปลี่ยนแปลงครั้งที่ ๒๕ ตามคำสั่งของประธานาธิบดี ดี. ไอเซนฮาวร์ (Dwight D. Eisenhower ค.ศ. ๑๙๕๓–๑๙๖๑)* ลงวันที่ ๓ มกราคม ค.ศ. ๑๙๕๕ กำหนดให้ดาวทั้งหมดเรียงกันเป็น ๗ แถว แต่ละแถวมีดาว ๗ ดวงเรียงกันในลักษณะเหลี่ยม เนื่องจาก ในปีนี้มีดาวดวงที่ ๔๙ ซึ่งใช้แทนมลรัฐอะแลสกาเพิ่มขึ้นบนธงชาติสหรัฐอเมริกา

การเปลี่ยนแปลงครั้งที่ ๒๖ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นตามคำสั่งของ ประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๕๕ อันเป็นวันที่ฮาวายได้เข้าร่วมเป็นมลรัฐ หนึ่งของสหรัฐอเมริกา ในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้มีการเพิ่มดาวดวงที่ ๕๐ บนพื้นธง เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ ทำให้ธงชาติสหรัฐอเมริกาพื้นปัจจุบันประกอบไปด้วยแถบสีแดง ๗ แถบ สลับ กับแถบสีขาว ๖ แถบ และดาวสีขาว ๕๐ ดวงบนกรอบสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีน้ำเงินทางมุมซ้ายบน.

(กุลวดี มกรภิรมย์)